

Rozwój systemu fonologicznego języka dziecka

Jednym aspektów osiągnięcia dojrzałości szkolnej dziecka jest prawidłowo ukształtowana świadomość fonologiczna. Nabywanie systemu fonologicznego jest procesem stopniowym i można go rozpatrywać tak w zakresie percepcji dźwięków, jak i wytwarzania (artykulacji) przez dziecko. Wiąże się to ściśle z jego rozwojem poznawczo-językowym.

Na podstawie prac kazuistycznych można przedstawić chronologię produkowania dźwięków przez dziecko. Już około drugiego miesiąca w wydawanych dźwiękach pojawia się dźwięk zbliżony do samogłoski „a”, a także „i”, „e”. Wkrótce potem (2-3 miesiąc) dziecko głuży, produkując gardłowe dźwięki w postaci ciągów no. „hnh”. Repertuar dźwięków poszerza się (4-6 miesiąc) o spółgłoski „k”, „g” i samogłoski nosowe „ę”, „ą”. Około 7-9 miesiąca dziecko wokalizuje spółgłoski wargowo-zębowe „f”, „v” oraz przedniojęzykowe „d”, „t”. W drugim roku życia dziecko wymawia wszystkie ustne samogłoski i spółgłoski zwarte, o różnym miejscu artykulacji, przeważają spółgłoski bezdźwięczne. Występują zmiękczenia, substytucje głosek („j”, „l’ zamiast „r”) uproszczenia spółgłoskowe i homonimy dziecięce, które odpowiadają różnym fonetycznie wyrazom z języka dorosłych. „Swoista wymowa” dziecka między 3 a 6 rokiem życia charakteryzuje się nadal substytucją, uproszczeniami i seplenieniem. „Tendencją rozwojową jest doskonalenie dźwięczności, które podlega prawidłowości: im dalsza lokalizacja miejsca artykulacji danej głoski, tym łatwiej głoskę udźwięcznić”. Rozwój systemu fonologicznego kończy się między 5 a 7 rokiem życia dziecka, gdy wymawia ono większość poprawnie, stabilizuje się wymowa głoski „r” i dwudźwięków.

„Słuch fonologiczny (fonemowy) jest elementem świadomości fonologicznej i rozwija się od drugiego roku życia. Poziom rozwoju słuchu fonemowego pod koniec wieku przedszkolnego umożliwia naukę czytania i pisanie”.

Literatura:

Lizęga M., „*Podstawy rozwoju języka i mowy dzieci*”, w: red. Gałkowski T., Jastrzębska G., „*Logopedia*”, Opole 1999

Opracowała: Joanna Izraelska